اخبار بورس

قالیباف اصل: افت بازار جبران می شود

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار از سه مصوبه جدید شورای عالی بورس که در جلسه شب گذشته مورد بررسی قرار گرفت خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از بازار سرمایه، حسن قالیباف اصل در تشریح جزئیات نشست شورای عالی بورس گفت: یکی از مصوبات شورای عالی بورس، بحث عدالت ترمیمی بود و بر اساس آن مقرر شد از طریق ساز و کارهای جبرانی، برخی تخلفات جزئی، داخل بازار سرمایه رسیدگی و سایر موارد به قوه قضائیه ارجاع شود، به طور قطع با این تصمیم رسیدگی به تخلفات با سرعت بیشتری انجام می‌شود.

وی تصریح کرد: موضوع دوم که در این جلسه شوراومورد بررسی قرار گرفت، بحث افزایش سرمایه از محل سلب حق تقدم بود. دستورالعمل اجرایی این موضوع به شورای عالی بورس پیشنهاد شد و مورد تصویب اعضا قرار گرفت.

قالیباف اصل خاطرنشان کرد: در این دستور العمل ساز و کار افزایش سرمایه از محل صرف سهام یا سلب حق تقدم به همراه مواردِ استثنا تبیین شده و شرکت‌هایی توانند بحث تأمین مالی و افزایش سرمایه در بازار سرمایه با روش‌های مختلف دنبال کنند.

وی افزود: سپرده گذاری در صندوق تثبیت بازار سومین موضوعی بود که در شورای عالی بورس تصویب شد.

سخنگوی شورای عالی بورس با بیان اینکه متغیرهای اقتصادی در ماه‌های اخیر تغییرات زیادی داشته، افزود: گزارش‌های شش ماهه شرکت‌ها که بر روی کدال منتشر شده نشان‌دهنده شرایط بسیار خوبی است و امید می‌رود روند متعادل بازار ادامه‌دار باشد.

وی با اشاره به اینکه سرمایه‌گذاری در بازار سهام نیازمند صبر و حوصله است و در پاسخ به این پرسش که فراز و نشیب شاخص در روزهای گذشته چه عاملی داشت؟ گفت: در خرید ملک به دنبال توسان قیمت و سود روزانه هستیم؟ منصفانه نگاه کنیم. سرمایه گذاری در سهام هم همین روند را دارد و نباید نگاهی کوتاه مدت داشت. بازار سرمایه بازار سلف‌های برای سرمایه‌گذاری نیست.

قالیباف اصل گفت: اگر سهم به درستی انتخاب شده باشد، قطعاً در بلند مدت با بازده مناسب همراه است و سهامدار نباید نگران آینده سرمایه‌گذاری خود باشد.

وی با بیان اینکه حفظ حقوق سرمایه‌گذاران اولویت و رسالت سازمان بورس و اوراق بهادار است و بدون شک در تلاشیم شرایط بازار سرمایه مطلوب و متعادل باشد، گفت: نهاد ناظر از روند منفی قیمت‌ها راضی نیست و زیان سهامداران هم به نفع هیچ فرد و گروهی نیست. اما موضوع ورود و خروج سرمایه گذاران به بازار و همچنین چیدمان پرتفوء مسئولیت شخصی است و امیدوارم سرمایه گذاران به این موضوع توجه کنند.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار با بیان اینکه در نیمه نخست سال، نقدینگی زیادی وارد بازار سرمایه شد، افزود: هرچند برای مدتی قیمت‌ها در بازار سرمایه روند نزولی در پیش گرفتند اما تجربه نشان داده، روند نزولی دائمی نیست و بازار راه خود را پیدا و افت‌ها را جبران می کند. به عبارتی، افراد صبور همیشه برنده خواهند بود.

اخبار کوتاه

در سایه ریزش ۸۰ دلاری اونس جهانی و نوسانات نرخ ارز

کاهش قیمت در بازار سکه و طلا ادامه دارد

به گفته نایب رئیس دوم اتحادیه طلا و جواهر تهران، در طول یک هفته اخیر بازار سکه و طلا داخلی، علاوه بر کاهش حدود ۸۰ دلاری هر اونس جهانی، در داخل نیز همچنان تاثیر نوسانات کاهشی نرخ ارز مشهود بوده است که سبب شده قیمت سکه در طول یک هفته اخیر کاهشی ۸۰۰ هزار تومانی داشته باشد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، محمد کشتی‌آرای در رابطه با تغییرات یک هفته اخیر بازار داخلی سکه و طلا اظهار کرد: با توجه به تحولات سیاسی-اقتصادی آمریکا در هفته‌ای که گذشت، شاهد نوسان کاهشی قیمت جهانی طلا را داشتیم. در حالی که در قیمت‌های جهانی هر اونس طلا تا ۱۹۶۴ دلار رسیده بود، در طول یک هفته اخیر به ۱۸۸۰ دلار رسید و کاهش ۸۰ دلاری را تجربه کرد و همانطور که پیش‌بینی شده بود، آرامشی بود که در این زمینه اتفاق افتاده بود. اگرچه تحولات سیاسی به سمت بحران در آمریکا پیش می‌رفت، طبیعتاً قیمت‌های جهانی طلا افزایشی بود اما با آرامشی که فعلاً ایجاد شده است، قیمت اس جهانی کاهشی بوده است.

نایب رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران ادامه داد: در بازار داخلی نیز قیمت سکه و طلا همچنان تحت تاثیر نرخ ارز نیز بوده است. در حالی که قیمت جهانی طلا کاهش پیدا کرد، نوسانات نرخ ارز تعیین کننده بود در طول هفته‌ای که گذشت، با توجه به نوسانات کاهشی نرخ ارز، می‌توان گفت که به طور متوسط قیمت سکه نوسان ۸۰۰ هزار تومانی داشت و در حالی که در ابتدای هفته در محدوده ۱۳ میلیون و ۸۰۰ هزار تومانی قرار گرفته بود، هفته را با قیمت ۱۳ میلیون تومان به پایان رساند.

وی افزود: در مجموع باتوجه به اتفاقاتی که در بازار داخلی رخ داد و معاملات فیزیکی و کاغذی طلا ممنوع شد و تعدادی از معامله‌گران این حوزه و افرادی که موجب اختلالات ارزی و اختلال در قیمت سکه و طلا بودند، دستگیر شدند، سطح معاملات در روزهای پایانی هفته در بازار به شدت کاهش پیدا کرد و روزهای پایانی هفته، قیمت سکه رو به کاهش پیش رفت که این کاهش چشمگیر نیز بود. در حال حاضر هر قطعه سکه حدوداً یک میلیون ۲۰۰ هزار تومان تا یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان دارای حباب است که البته نسبت به ابتدای هفته کاهش یافته است.

نایب رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران، ضمن تاکید براینکه در مجموع بازار سکه و طلا داخلی در یک هفته اخیر روندی نزولی در قیمت‌ها داشته است، در رابطه با آخرین قیمت‌های معاملاتی سکه و طلا، گفت: در حال حاضر قیمت هر قطعه سکه تمام بهار طرح جدید ۱۳ میلیون تومان و سکه تمام طرح قدیم ۱۲ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان است. هر قطعه نیم سکه هفت میلیون و ۲۵۰ هزار تومان، ربع سکه چهار میلیون و ۸۵۰ هزار تومان و سکه‌ای یک گرمی دو میلیون و ۶۵۰ هزار تومان قیمت دارند.

این مقام صنفی افزود: همچنین هر مثقال طلا پنج میلیون و ۳۰۰ هزار تومان و هر گرم طلای ۱۸ عیار نیز یک میلیون و ۲۲۳ هزار و ۵۰۰ تومان قیمت دارند. همچنین آخرین نرخ ثبت شده برای اونس جهانی نیز ۱۸۷۲ دلار است.

کاهش ۵۰ درصدی خرید لوازم خانگی در بازار

دبیر انجمن صنفی توزیع‌کنندگان لوازم‌خانگی تهران گفت: این روزها در مقایسه با دو ماه گذشته، شاهد کاهش ۵۰ درصدی خرید لوازم خانگی در بازار هستیم.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، اکبر پاوکی افزود: این روزها بازار در رکود به سر می برد و به دلیل بالا بودن قیمت لوازم خانگی، به جز خانواده‌هایی که به دنبال تهیه جهیزیه برای نوعروسان خود هستند در عمل تقاضایی وجود ندارد.

وی گفت: با این وجود اما محصولات لوازم‌خانگی به اندازه کافی در سطح بازار موجود است.

پاوکی خاطرنشان کرد: تولیدکنندگان در ماه‌های گذشته با وجود همه مشکلات از جمله کمبود تخصیص ارز و دشواری‌های تهیه مواد اولیه، با رشد تولید مواجه بودند و امروز به هیچ عنوان کمبودی در سمت عرضه وجود ندارد.

وی ادامه‌داد: به عنوان مثال کارخانجاتی داریم که در هفت ماهه امسال ۱۰۰ درصد به تولیدات‌شان نسبت به مدت مشابه پارسال اضافه شده است، یا برای نخستین بار دو شرکت صاحب‌نام داخلی خط تولید ماشین ظرفشویی را در کشور راه‌اندازی کردند.

به گزارش ایرنا، بررسی آمارهای رسمی منتشر شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت حاکی از رشد تولید تلویزیون، ماشین لباس‌شویی و یخچال و فریزر در ۶ ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته دارد.

مطابق این آمارها در ۶ ماهه نخست امسال ۵۹۰ هزار و ۵۰۰ دستگاه انواع تلویزیون در کشور تولید شد. این آمار در مقایسه با ۶ ماهه نخست ۹۸ رشد ۸۴ درصدی نشان می‌دهد.

در مدت یاد شده، تولیدکنندگان داخلی ۹۱۹ هزار و ۶۰۰ دستگاه یخچال و فریزر تولید کردند که در همسنجی با پارسال رشد ۳۷.۱ درصدی داشته است.

تولید ماشین لباس‌شویی نیز در نیمه نخست امسال رشد ۵۴۵ درصدی در مقایسه با مدت مشابه پارسال تجربه کرد و به ۴۵۴ هزار و ۱۰۰ دستگاه رسید.

دبیر انجمن صنفی توزیع‌کنندگان لوازم‌خانگی تهران در ادامه گفت: فروشندگان هیچ‌گاه تعیین‌کننده قیمت نیستند، بلکه تحت نظارت سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان کالاهای خود را با سود قانونی به فروش می‌رسانند.

همتی تاکید کرد:

ضرورت رعایت ضوابط مبارزه با پولشویی برای کاهش التهاب بازار ارز

رئیس کل بانک مرکزی بر ضرورت رعایت ضوابط مبارزه با پولشویی برای کاهش التهاب بازار ارز تاکید کرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از بانک مرکزی، جلسه دوره‌ای رئیس کل بانک مرکزی با مدیران عامل بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به‌منظور تبیین برنامه‌ها و سیاست‌های بانک مرکزی و نظام بانکی برای مقابله با فعالیت‌های پولشویی و همچنین موضوع نرخ سود بانکی برگزار شد.

در این جلسه رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به اقدامات انجام شده در زمینه استقرار سامانه‌های شناسایی و احراز هویت مشتریان بر رعایت مقررات و ضوابط ابلاغی در خصوص شفافیت در اکسش‌ها و مبارزه با پولشویی تاکید کرد.

وی توجه به ساختار ادارات مبارزه با پولشویی و تقویت آنها در بانک‌ها منطبق با مصوبات هیئت‌عامل بانک مرکزی و ضرورت اهتمام جدی مدیران عامل بانک‌ها بر این موضوع، ارتقای سطح مبارزه با پولشویی در سطح استان‌ها و همچنین افزایش اختیارات بیشتر و ایجاد دسترسی‌های کافی به سامانه‌های مربوطه از سوی حوزه‌های مبارزه با پولشویی بانک‌ها را ضروری دانست.

رئیس کل بانک مرکزی با توجه به نوسانات و تلاطم نرخ ارز ناشی از عملکرد شبکه‌های ارز فردایی که در تلاش برای بر هم زدن تعادل نرخ ارز هستند، بانک‌ها را موظف کرد که تمهیدات لازم به‌منظور جلوگیری از سوءاستفاده از زیرساخت‌های بانکی برای اهداف پولشویی و معاملات مخرب در بازارها را از طریق تعبیه سیستم‌ها و سازوکارهای مورد نیاز برای این موضوع با جدیت بیشتر پیگیری کنند.

همتی در ادامه با بیان اینکه بازار بین بانکی جز مهمی از ساختار سیاست‌گذاری پولی است و بانک مرکزی ساختار بازاری آن را تقویت خواهد کرد، نرخ‌های بالا در این بازار را که مصداقاً ناشی از نابرابری برخی بانک‌ها است برای نظام بانکی مناسب ندانست و تاکید کرد، بانک‌ها نرخ متعادل ۲۰ درصد را رعایت و از سپرده‌گذاری بین بانکی با نرخ‌های بالاتر اجتناب کنند.

همچنین رئیس شورای پول و اعتبار بر رعایت سود سپرده‌های بانکی مصوب شورای پول و اعتبار تاکید کرد.

عالی‌ترین مقام بانک مرکزی در پایان اظهار امیدواری کرد: با توجه به برنامه‌هایی که برای مدیریت نرخ ارز داریم بر فشار حداکثری دشمن در این دوره نیز فائق آمده و به نرخ‌هایی که عوامل اقتصادی تأیید می‌کنند دست‌یابیم.

معاون بازرگانی داخلی وزارت صمت خبر داد:

آغاز توزیع روغن جامد خوراکی

معاون بازرگانی داخلی وزارت صمت از صدور حواله ۷۰ هزار تنی روغن صنف و صنعت و آغاز توزیع روغن جامد خوراکی خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، عباس قبادی گفت: حواله ۷۰ هزار تنی روغن صنف و صنعت به بازرگانی داخلی ارسال شده و فعالان صنف و صنعت می‌توانند از روز یکشنبه روغن مورد نیاز خود را تأمین کنند.

دبیر ستاد تنظیم بازار همچنین با بیان اینکه "روغن مایع خوراکی به وفور در دسترس مردم قرار گرفته است"، افزود: روند توزیع روغن جامد خوراکی نیز آغاز شده و به تدریج فراوانی آن در بازار احساس خواهد شد.

اواخر شهریورماه بود که عرضه روغن جامد در فروشگاه‌ها کم شد و قیمت آن نیز افزایش یافت. کمتر از یک ماه بعد نیز روغن مایع در بازار کمیاب شد به طوری که این کالا یا در مغازه‌ها و فروشگاه‌های بزرگ نبود یا به هر تفر تنها یک روغن فروخته می شد. اگر چه بنا بر وعده مسئولان مربوطه قرار بود از هفته گذشته روغن در بازار توزیع و مشکل این کالای پرمصرف حل شود اما به نظر می رسد این وعده به ویژه در بخش روغن جامد هنوز به طور کامل عملیاتی نشده است.

آغاز توزیع گوجه فرنگی در میادین میوه و تره‌بار

گوجه فرنگی، ۱۱۰۰۰ تومان

معاون بازرگانی سازمان تعاون روستایی گفت: از جنوب کشور گوجه فرنگی‌های درجه یک خریداری کردیم و قرار است این محصول در میادین میوه و ترهبار توزیع و با قیمت هر کیلو ۱۱ هزار تومان فروخته شود.

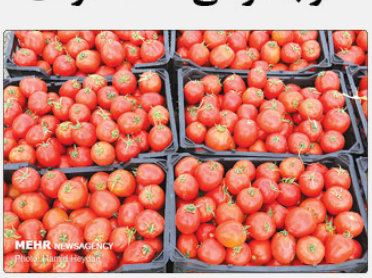

میوه و ترهبار هستیم.

به گزارش پیام آشنا به نقل از سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران، مرتضی معتمد با بیان اینکه در پی دستور وزیر جهاد کشاورزی مبنی بر اینکه سازمان تعاون روستایی به بازار گوجه فرنگی ورود و با تأمین و عرضه گوجه در بازار قیمت آن را به نفع مصرف کنندگان تعدیل کند، گفت: در راستای این دستور و به دلیل اینکه استان بوشهر در این فصل تنها تأمین کننده گوجه فرنگی کشور است، مقداری گوجه فرنگی درجه یک از آنجا خریداری و در حال توزیع آن در میادین میوه و ترهبار تهران با قیمت هر کیلو ۱۱ هزار تومان به مصرف کنندگان عرضه شود. در حال حاضر در چندین میدان میوه و ترهبار تهران توزیع شده و شنبه نیز در ۸ میدان میوه و ترهبار دیگر شهر توزیع خواهد شد و هیچ محدودیتی در توزیع وجود ندارد.

معاون بازرگانی سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران اضافه کرد: اکثر کشورهای جهان مانند ایران چهارفصل نیستند بنابراین حداکثر ۱۰۰ روز در سال گوجه فرنگی بوته رس یا تولید فضای باز دارند ولی در کشور ما ۱۱ ماه گوجه فرنگی تازه وجود دارد و فقط آبان ماه آن هم به دلیل تغییر فصل گوجه فرنگی تازه کم می‌شود و قیمت آن هم افزایش می‌یابد.

وی تصریح کرد: از ابتدای آذرماه گوجه فرنگی‌های برخی دیگر از شهرستان‌های استان بوشهر برداشت و گوجه ارزان وارد بازار می‌شود. همچنین از ابتدای بهمن ماه گوجه فرنگی هرمزگان و از ابتدای فروردین نیز گوجه منطقه جیرفت وارد بازار خواهد شد و هیچ جای نگرانی و کمبودی نیست.

قاچاق دام زنده از مرزهای آبی کشور

شیوخ عرب مشتریان پر و پا قرص گوسفندان ایرانی

اختلاف فاحش قیمت هر رأس گوسفند در داخل و خارج از کشور سبب شده تا دلالان با خروج گله‌های گوسفند ایرانی از طریق مرزهای آبی هرمزگان، سودهای هنگفتی را به جیب بزنند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از تسنیم، توسان شدید قیمت‌ها و تورم افسار گسیخته در سال های اخیر تمام بخش‌های اقتصادی را تحت تاثیر قرار داده است به گونه‌ای که قدرت خرید مردم به دلیل کاهش ارزش پول ملی با گذشت زمان کمتر و کمتر می‌شود.

افزایش قیمت‌ها به بهانه نوسانات نرخ ارز راه را برای دلالان و سودجویان به نحوی هموار کرده است که هر چند وقت یک بار در هر گوشه و کنار این سرزمین شاهد اخباری مبنی به افزایش انواع قاچاق به خارج از کشور هستیم که ضربه‌های مهلکی را بر پیکره اقتصاد کشور ایجاد کرده‌اند.

بنابر اظهارات رئیس سازمان حمایت از مصرف کنندگان، گوشت قرمز تاکنون قیمت گذاری نشده و تابع عرضه و تقاضا است در حالی که با توجه به آخرین قیمت‌ها بیشتر مردم جامعه توانایی خرید گوشت قرمز را ندارند و به تبع آن، کشتار دام نسبت به سال‌های قبل کاهش یافته است.

قاچاق دام زنده گرچه در سال‌های قبل رواج داشت اما در ماه‌های اخیر با افزایش لحظه‌ای قیمت‌ها بیش از پیش اوج گرفته است و هر چند وقت یکبار خبرهایی مبنی بر عملیات‌های موفق نیروی انتظامی در جلوگیری از خروج دام زنده از رسانه‌های مختلف منتشر می‌شود.

عملکرد ضعیف مسئولان در کنترل افزایش شدید نرخ ارز سبب شده تا خروج گله‌های دام سبک از مرزهای آبی هرمز گان نسبت به گذشته شدت بیشتری به خود بگیرد تا جایی که هزاران رأس گوسفند راهی کشورهای حوزه خلیج فارس می‌شود.

قاچاقچیان، دام های سبک را از استان‌هایی نظیر کرمانشاه، لرستان، خوزستان، فارس و روستاهای مختلف هرمزگان با قیمتی حدود ۲ میلیون تومان خریداری و به سواحل هرمزگان انتقال می‌دهند و این استان را به مرکز قاچاق دام زنده تبدیل کرده‌اند.

از آنجایی که شیوخ عرب از مشتریان پر و پا قرص دام‌های سفید ایرانی هستند لذا این دام‌ها شبانه در شناورهای هرمزگان بارگیری و به بندرگاه‌های مختلف از جمله بندر خصب منتقل می‌شوند، گوسفندان در خارج از مرزها به قیمت بیش از ۸ میلیون تومان به فروش می‌رسند.

علیرغم اینکه مردم کشور نیازمند گوشت قرمز هستند ولیکن دلالان با فروش چهار برابری گوسفندان به شیوخ عرب سودهای هنگفتی را به جیب می‌زنند در حالی که قاچاق دام نه تنها اقتصاد کشور را متزلزل می‌کند بلکه نژاد گوسفندان ایرانی را در معرض نابودی قرار می‌دهند.

سرهنگ لشکری، جانشین مرزبانی هرمزگان با اشاره به اینکه این استان ۲ هزار و ۵۰۰ کیلومتر مرز آبی دارد، اظهار کرد: دریابانی آخرین ایستگاه مبارزه با قاچاق است لذا با کمترین امکانات درصدد هستیم مرزهای آبی را کنترل کنیم.

وی افزود: تمامی دام‌ها از استان‌های مختلف برای قاچاق به کشورهای عربی وارد هرمزگان می‌شوند.

جانشین مرزبانی هرمزگان با بیان اینکه قاچاقچیان از منورهای آتش زا استفاده می‌کنند، گفت: این منورها به دلیل قدرت بسیار بالا تاکنون سبب شهادت، مجروحیت و حتی قطع عضو برخی از دریابانان شده‌اند.

لشکری با تاکید بر اینکه با قاچاقچیان برخورد شدید می‌شود، خاطرنشان کرد: چنانچه با تدوین و تصویب قانون جدید منورهای آتش زا به عنوان سلاح شناخته شوند تا حدودی مشکلات دریابانی در مبارزه با قاچاقچیان مرتفع می‌شود.

به گزارش تسنیم، مبارزه با قاچاق دام زنده و جلوگیری از نابودی ذخایر ژنتیکی کشور نیازمند همکاری همه دستگاه‌های نظامی و قضائی است تا در کنار دریابانی با جدیت بیشتری به این ماجرا ورود پیدا کنند و آثار زیان‌بار اقتصادی قاچاق بر پیکره اقتصاد کشور را کاهش دهند.

یادداشت

ضرورت تسهیل تجارت خارجی

پیش تر یادداشتی منتشر شد که در آن استدلال‌های بانک‌مرکزی در مقام مخالفت با رویه تجاری «واردات بدون انتقال ارز» مطرح شده است. این نوشتار با رویکردی متفاوت از آن نوشته مساله را مورد بررسی قرار داده است. می‌توان ساختار آن یادداشت را به سه بخش پیش‌فرض‌ها، استدلال‌ها و نتیجه‌گیری تقسیم و سپس به تفکیک ایرادتی وارد کرد.

در بخش پیش‌فرض‌های استدلال دو تشکیک جدی وجود دارد: اولا در دنیای امروز قوانین و مقررات با هدف «تسهیل امور» و بر مبنای رفتار «انسان متعارف» تدوین و تنسیق می‌شود و دنیای تجارت نیز از این قاعده مستثنی نیست. بنابراین طبیعی است هر مقرراتی از گزند تعدی برخی افراد در امان نبوده و امکان سوءاستفاده در هر صورت وجود خواهد داشت اما قانون‌گذار یا استناد به این استثنا فرآیند تدوین قوانین و مقررات را معکوس نمی‌کند، بلکه پس از اجرای آنها و براساس بازخوردهای دریافتی در گام‌های بعدی تمهیداتی جدید می‌اندیشد تا از تخلفات ممانعت به‌عمل آورد. بنابراین، این پیش‌فرض که با توجه به امکان سوءاستفاده عده‌ای، به‌کلی یک مسیر مسدود شود، چندان حائز اعتبار نیست.

ثانیاً از منظر «حکمرانی خوب» (goodgovernance) که از الزامات مهم هر نظام سیاست‌گذاری در جهت توسعه اقتصادی است، نوع نگاه سیاست‌گذار پولی به تجار و فعالان اقتصادی واجد ایراد است. یکی از شاخص‌های مهم در سیستم ارزیابی شاخص‌های حکمرانی جهانی که توسط «بانک‌جهانی» تدوین و اجرایی می‌شود «کیفیت تنظیم‌کنندگی» (Regulatory Quality) است. منظور از این شاخص، توانمندی دولت در تدوین و اجرای سیاست‌ها و مقررات و نظاماتی است که سبب گسترش نفوذ و دامنه فعالیت‌های «بخش‌خصوصی» می‌شود. هرچه دولت بتواند با تدوین و اجرای سیاست‌ها و نظامات مختلف، موجبات «توسعه فعالیت‌های بخش‌خصوصی» و اثرگذاری بیشتر آن بر اداره جامعه را فراهم آورد، سطح بالاتری از حکمرانی به‌وقوع خواهد پیوست. تدقیق در نوشتار مورد اشاره نگاه بانک‌مرکزی به تجار را به‌خوبی نمایان می‌کند. علاوه بر موارد فوق، در بخش استدلال‌ها و نتیجه‌گیری نیز نکات دیگری وجود دارد که تعدادی از آنها مورد اشاره قرار خواهد گرفت.

۱- در پاسخ به سوال ارز از کجا آمده، بیان داشته‌اند که چهار حالت وجود دارد و سپس نتیجه گرفته‌اند بیشترین حالت مربوط به «پیش‌اظهاری» و «کم‌اظهاری» کالاها در گمرک توسط فعالان تجاری است. اولا شقوق دیگری نیز قابل تصور است که از قضا مرتبط‌ترین حالت به مکانیزم مورد بحث هستند. تعداد بسیاری از ایرانیان خارج از کشور در بخش تجارت و تولید مشغول به فعالیت تجاری بین‌المللی بوده و بالوجود تجارت با سایر کشورها امکان تجارت با کشور خودشان را ندارند. حالت دیگر مربوط به ایرانیانی است که به‌صورت مشترک با شهروندان کشورهای دیگر اقدام به تاسیس شرکت و فعالیت تجاری کرده و تمایل دارند با ایران تجارت داشته باشند. برخی دیگر نیز سرمایه‌گذاران خارجی هستند که در ایران در صنعتی مشغول به فعالیت تولیدی بوده و در کشور خودشان نیز فعالیت مشابه دارند و با توجه به پایین‌تر بودن هزینه تولید در ایران حاضرند از سرمایه خود بخشی را در قالب مواد اولیه و ماشین‌آلات به ایران وارد کرده و تولید محصولات خود در ایران را گسترش دهند. ثانیاً نتیجه‌گیری ایشان مستند به کدام آمار و تحقیق صورت گرفته‌است؟

۲- این واقعیت که پیش‌اظهاری و کم‌اظهاری در فرآیند گمرکی وجود دارد قابل انکار نیست اما آیا این مساله به‌تنهایی باید مبنای سیاست‌گذاری قرار گیرد؟ آیا راه مقابله با آن ممنوعیت مکانیزم واردات بدون انتقال ارز است؟ بهتر بود بانک‌مرکزی بیان کند به‌عنوان متولی درخصوص «شفافیت در منشأ تامین ارز» چه مکانیزم‌های اجرایی طراحی کرده است؟ آیا دورسوت طراحی چنین مکانیزمی، فعالان اقتصادی را اجرای آن مخالفت کردهاند؟ در ایام اخیر که بانک‌مرکزی اختیار وسیعی داشته و حتی آن را به «تدوین» و «تقنین» سیاست‌های تجاری تسری داده و به‌راحتی بر فعالان اقتصادی امور مختلف، را تکلیف می‌کند، آیا توان اجرای یک مکانیزم «صحیح» و «شفاف» نظارت بر منشأ ارز را نداشته و تنها بر مفروضات ذهنی متکی است؟

۳- تجارب گذشته نشان می‌دهد در مساله مبارزه با قاچاق به‌جای تمرکز بر راهکارهای انتظامی و امنیتی با حداقل در کنار آنها باید از راهکارهای اقتصادی در حل این معضل استفاده کرد. به‌عنوان مثال ارائه سوبسیدهای مختلف، نه‌تنها عدالت اقتصادی ایجاد نکرده بلکه موجبات قاچاق بیشتر را فراهم کرده‌است. به‌نظر می‌رسد «اعمال ممنوعیت» خاصیت بازدارندگی چندانی در مبارزه با قاچاق نداشته و در برخی موارد موجب آن نیز می‌شود.

۴- درخصوص تجربه مشابه در مورد سیاست اعطای اقامت ۵ساله به سرمایه‌گذاران خارجی در ازای سرمایه‌گذاری ۲۵۰ هزار دلار نیز پس از گذشت مدت‌ها از ابلاغ مصوبه، همچنان مشکلات زیادی در زمینه شناسایی منشأ پول توسط بانک‌مرکزی وجود دارد و عملاً اجرای آن را با صوبیت‌های فراوان همراه کرده است. این درحالی است که در فرآیند طولانی تصمیم‌گیری، تدوین و اجرای این سیاست بانک‌مرکزی به‌عنوان عضوی اثرگذار حضور مستمر داشته‌است.

طبیعی است با تعریف نادرست مساله و ارائه استدلال‌هایی عقیم، نمی‌توان انتظار داشت نتیجه‌گیری کامل و منطبی حاصل شود. راقم این سطور اعتقادی به «عاری از خطا بودن» و «عدم‌احتمال سوءاستفاده» از این مکانیزم ندارد و حساسیت بانک‌مرکزی نسبت به شناسایی منشأ پول و تلاش برای شناسایی مشتریان (KYC) را در چارچوب قوانین و مقررات داخلی و همچنین استانداردهای جهانی در زمینه پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم کاملاً بجا و ضروری می‌داند، اما به‌نظر می‌رسد بانک‌مرکزی به‌جای اعمال محدودیت و ممنوعیت در «سیاست‌های تجاری» باید به‌دنبال بازگشت به ماموریت اصلی خود و ارائه راهکارهای عملیاتی «فنکی» در جهت شناسایی منشأ ارز و شفافیت باشد. این امر با ماموریت بانک‌مرکزی به‌عنوان سیاست‌گذار پولی، همخوانی بیشتری داشته و بخش زیادی از مشکلات در حوزه تجارت خارجی و تامین ارز را حل خواهد کرد.

تحولات روزافزون حوزه تجارت خارجی کشور از جمله انسداد فعالیت شبکه بانکی در حوزه بین‌الملل، تحریم‌های گسترده، پلوکه‌شدن دارایی‌های خارجی، مسائل مربوط به FATF و از همه مهم‌تر فشارهای داخلی از طرف جامعه و دولت نباید باعث ایجاد خطا در تحلیل و تفسیر سیاست‌گذار پولی بشود. «جزیره‌ای عمل کردن» و اعمال سیاست‌هایی که دیرپذیرنده منافع بازیگران اصلی حوزه تجارت خارجی نیست از معضلاتی است که حتی اگر منافع کوتاهمدتی، هم برای آن بتوان متصور بود در میان‌مدت از آسیب‌های آن نمی‌توان مصون ماند.

مصطفی گوهری‌فر
پژوهشگر تجارت بین‌الملل و مدرس دانشگاه
Alborz.payam@gmail.com